

ELŐFIZETÉS:

jul.—szep. . . 1 frt. 50 kr.

fél évre . . . 3 " — "

A lap szellemi és anyagi részét illető minden küldemények a szerkesztőtulajdonosnak küldendők.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

BÁCSKA.

HIRDETÉSI DÍJ:

egy 1 hasábos petit sor 10 kr., többzori hirdetésnél olcsóbb. Nyilttér sora 12 kr. Bélyegdíj minden hirdetésnél 50 kr. A hirdetések VOLF JOZSEF kezelésére. BITTERMANN NÁNDOR nyomdája és a szerkesztőnél fogadtatnak el.

Egyes szám ára **15** kr.Megjelenik e lap minden **7., 14., 21.** és **28-án.**Egyes szám ára **15** kr.

Az országos képviselő választások alkalmából.

— Gazdasági érdekeink. —

ult cikkemmel a »Bácska« hazafias célját üdvözöltem.

Igen uram, előre!

Szépen mondja ön » — nálunk is dereng az ébredés hajnala...« Én is hiszem ezt. Tapasztalásból mondom, mint a ki önnel már az 1871-iki »Bácska« zászlaja körül sorakozott, s azóta megyénkben hasznos reformokat észlelhetett, miben a sajtónak része van. Az ön lapja — mint mondja — »egy kis mustármag, igaz azonban, ha idő és tér kedveznek, bibliai fává nőheti ki magát«... Dereng az ébredés hajnala, — talpra tehát a nemes fegyverrel, mely a még fenálló közönyben nem ellenséget, hanem csak buzdító tényezőt lát azon irány felé, hol népünk hazafisága s életrevalósága tiszta napfény gyanánt világolni — nemzeti kultusunk a haladás teljes díszével megkoronáztatni fog.

Legyen e »Bácska« — kívánom, — kitartó közremunkáló az új Bácska virágában.

Önnek szava nálam most is őszinte ügytársat talált, vajha számos bácskai magyar megbarátkoznék azon elvvel, hogy a közérdeket tollal szolgálni szintoly polgári kötelesség, mint pl. adót fizetni. S e jellemző hasonlat aligha sántikál, ha vesszük, hogy »úgy szeret a magyar ember írni, mint adót fizetni.« Pedig eszmecserére, lendítésre a hírlapnál alkalmasabb eszközt a történelem nem mutat fel. Hódolni szoktam ez igazságnak; hódolok most is, midőn gyenge szóm emelem. Indítatva érzem magamat erre oly thema körül, mely természeténél és időszerűségénél fogva — állítani merem — az ország legnevezetesebb érdeke, de elhanyagolt, mostoha gyermeket képez.

Valóban sajtóságos, valamit legéletbevá-

gobb dolognak vallani s ezt elhanyagolni tudni. Mégis így van. Hivatkozhatom a parlamenti és kormányzati tényekre, hivatkozom magára a nemzetre.

Nincs tárgy, nincs eszme, mely a magyar állam- és népeletben oly kevésbe vett tényezőt képezne, mint — a gazdaság. Üssék fel a parlament naplóját, tanulmányozzák a felelős magyar kormány működését, vegyék szemügyre a földmivelés érdekében fenálló intézkedéseket, kísérik figyelemmel a társadalmi mozgalmakat, és megfognak győződni arról, hogy a gazdaság ügye a mai míveltségi polcon is még annyira parlagon hever, oly mostoha gyermek, mellyel az államkormány, képviselő és közpolgár komolyan csak akkor foglalkoznak, ha a természet szeszélye csapást mér fejünkre s megingatja napi kenyereink mérlegét. Azon lépés, mit »kultura cége és hite alatt« ez érdemben tetünk, úgy elvesz a modern állami méltóság és természet-vagyon nagysága előtt, mint egér az oroszslánnal szemben. Szabad, mívelt állam nevet viselve, 48 millio termőholddal (nagykincscsel!) rendelkezve — szabadságunk és jólétünk a földhöz tapadt!

Egyedül politikai census nem mentett meg egy országot, de anyagi baj tönkre tehet. Szabadságra jogosult — szabad, önálló, független kezek mellett lehet, mit a vitalis tényezők fejlesztése biztosíthat. Frázis előttem az a hang, mely közszabadságot dicsőít, mikor a »to be« — láncón függ.

És vizsgálják át a lefolyt tíz év főbb akatusait, jelesül az orsz. képviselők »programmbe- szédeit«, s ugyan kérem: hány honmentő programban fedezhető fel ezen egy szó — mezőgazdaság? Hány magyar országos képviselőnek jutott valaha eszébe arra is gondolni, hogy azon nép, melyet képvisel, ezred év óta és ma

földmívelő nép — a földből él, a föld jövedelme által emelkedhetik; hogy, azon állam, melynek törvényhozója — földmívelő állam, múltja, jelene és jövője, ereje, fénye, léte az anyaföld termésén alapulnak; hogy a politikai hatalom, nemzetközi befolyás, uralkodó képesség, mind e föld fentartó — gazdagító vagy szenvedő — képességtől függenek! Hány képviselő vett annyi fáradságot, hogy lándzsát fogjon a nemzet legelső kenyérének radikális jobbítása végett, mint tévé sok kitűnő előd, pl. Wesselényi, midőn a rendeket figyelmeztette, hogy »sókövön ül a népem, és sótalan kenyeret eszik«!

Én legközelebb átfutom a tényeket, méltányolni fogom a helyest, de nem hallgatom el a hibát. Nem a pártszempont, a szerény hazafiúi érzet szól belőlem, melyet az idő keserűen megérelt arra, hogy életérdekeink javítását napi rendre óhajthassuk — szellőztessük. Bár eleve rá kell mutatnunk azon fontos mulasztásra, hogy összes gazdasági pangásunk fő oka abban áll, miszerént a nemzet mindenféle pályáról elég számú teremtő férfit küld fel — jogász, pap quantum satis, — csak a földmívelő állam képviselőjére szakembert legkevesebbet! Az a szegény paraszt talán valami kinyilatkoz-

tatás által legyen okszerű gazda, — a föld talán neki búsúlja magát vagy hét kövér eszten-dőre: ha az állam alkotó és intéző forumai nem adják meg az utat?!

Elmondjuk.

Rácz Vilmos.

Bács-Bodrog megye közigazg. bizottságának 1878. első félévi jelentésének kivonata.

A közigazgatás menete kielégítő volt.

Az egyes ágak képviselői a legjobb egyetértésben működtek, és egymást támogatták.

A törvények hiányossága több ízben tapasztaltott, de a nehézségeket a közigazgatási bizottság iparkodott legyőzni, mi legtöbb esetben sikerült is.

A belügyminiszter felkérte: hogy a eseléd és gazda közti viszonyból származó vitás kérdések elintézése körül követendő eljárást törvény vagy rendelet által szabályoztassa.

A belügyminiszter ügykörét érintő tárgyakra vonatkozólag jelentetik.

A törvényhatósági tisztviselők működése kielégítő.

Az ügyforgalom január 1-től június végeig következő:

- a) Alispáni ügydarabok összege 7063.
- b) Közig. bizottsági ügydarabok összege 1765.
- c) Számvevőségi ügydarabok összege 451.
- d) Árvaszéki ügydarabok összege 5119.

TÁRCA.

Zombor, 1878. évi július 27.

TÁRCALEVÉL.

Mariska levele. — Harapó kutyák. — D' klanrichter. — Rendőrségünk által életbeléptetendő üdvös intézkedések.

Ha azt tudtam vala, hogy Ferus és Mariskáról való megemlékezésem miatt kellemetlen behatású érzelmeket keltek a gyöngéd női kebelben dehogyan is vettem volna a tollat kezembe; hát ha még azt tudom, hogy a szép szőke arera a harag redőit ráerőszakolom, ördögi nevemre esküszöm, hogy kerültem volna az alkalmat erre, de már megtörtént, a dolgon nem változtathatok. Mariska úgy látszik nagyon megharagudott, miről a következő s a szerkesztőségi irodába Tréfás Ördög névre címzett levél ad tanúságot, mely így szól:

— Tréfás Ördög úr! Komolyan kikérem sőt meg is tiltom, hogy maga a nevemet máskor az ujságba kiírja, s ha maga ez intésemet meg nem hallgatja, biztosítom arról, hogy úgy fog járni, hogy maga semmit sem fog látni, szemei ki lesznek kaparva! Adok én

magának, engem úgy leírni, hogy az öltözetről mindenki rám ismert; barátnőim azóta mindig tréfát üznek belőlem, és rossz vicceket esinálnak fölöttem és Ferus fölött! Ha Ferus itt volna, nem is törődném miatta, de szegény Ferus! Istenem! szegény Ferusomnak (itt könyöseppék áztatták fel a betűket s azok elmosódnán, néhány szó olvashatlan.)

Még egyszer intem magát Tréfás Ördög úr, hogy óvakodjék engem nevetség tárgyává tenni. Én önnek hollétét ki fogom tudni s a legelső alkalommal póru jár.

S. Mariska.

A levelet zsebre dugván, gondolkoztam a teendők felett; s a mint így az apatini utcában levő szerkesztőségi iroda tájában menve az utca nyári oldalára áthaladok a Zombory féle házból egy feketéstarka kutya kirohant és egy kis lánykát vett üzöbe, azonban a kis leány ijedelmét még fokozta az is, hogy a Horvátné féle ház pinceablakából egy őzszínű és egy fekete kutya kibújt s a szegénykét megrohanták. A kis leány kétségbe esett kiáltásokkal futott a másik oldalra át s az átellenes házsor újon épült házából kiszaladó egy zsemlyeszínű kutya által meg is lett harapva. E hetzet látva egy hihetőleg apatini kissé a garatra felöntött német ember következőket mondá:

A házipénztárban összesen kezeltetik:

készpénz	85664	frt 91	kr.
okmány	19927	" 13	"
más tárgy	14	" 80	"
Összesen	105606	frt 84	kr.

A közbiztonság állapota kielégítő volt.

Az ujoncállítás a kellő rendben folyt le. Besoroztatott

a) a hadsereghez	1850	egyén
b) a póttartalékhoz	215	"
c) a honvédséghez	1238	"
Összesen	3303	egyén

A megyében állomásozó lovasezred négy százada Kúlán, Cservenkán, Sztanisitson és Verbászon helyeztetett el.

A honvédelmi miniszter megkéretik, hogy ama intézkedését, mely szerint lovas katonaság, egy évi időtartamra szállásolandó, — vonja vissza; mert különben a megye a katonatartási terhet nem képes igazságosan felosztani.

A részleges mozgósítás minden fennakadás nélkül foganatosított.

A megyei közgyűlés intézkedett, hogy a mozgósítás folytán csapattesteikhez bevonuló megyei tisztviselők, hivatalnokok és szolgák, fizetéseiket egy évig húzzák.

A községi állapot kielégítő volt.

Felnőtteknél nem fordultak elő járványos vagy ragályos kórok.

A gyermekeknél a ronesoló toroklob több község-

ben fordult elő; de járványosan csak Zentán és Almáson. Itt az óv és gyógyintézkedések szigorúan foganatosítottak és a kór meg is szűnt.

Veszett eb által 5 egyén maradt meg, kik közül egy gyermek meg is halt.

A keletről behurcolható betegségek ellen az óvintézkedések megtétettek: Apatin és Palánkán fertőtlenítő állomások állítottak fel.

Az árvák száma szaporodott 728-al, ezek vagyona készpénzben 119634 frt 16 kr, ingatlanokban 177062 frt 2 kr. Nagykorúvá váltaknak kiutalványoztatott 125914 frt 8 kr., van tehát a lefolyt félévben szaporodás 170782 frt 10 kr.

Az igazságügyminiszter ügykörét illetőleg jelentetik.

A helybeli börtönök évnegyedenként megvizsgáltattak. Észleltettek csekélyebb hiányok, melyekre a kir. ügyész figyelmeztetett.

A pénzügyminiszter ügykörét illetőleg jelentetik.

Adóhátralék maradt

1877. év végével	842816	frt 87 ½	kr.
utólagosan előíratott	1213	frt 18	kr.
hozzáadva a múlt évi kivonás szerinti I. és II. negyedévi folyó évi esedéket	1984354	" 16 ½	"
tesz a f. é. I. és II. negyedévi összes tartozás	2828384	" 22	"
ebből leíratott	19539	" 30	"
tesz a helyesbített f. é. első félévi előírás	2808144	" 92	"

— Ja so was terf pei uns net gschena, d' klan-richter lascht d' besa Hund die peisa then klei erschiessa, und die hiesig' polizei, thut nur d' leut die a pisli rausch han, und juchaza than, einsperra; aber vun die Hund, wollen se nix wissa.

Az illető házakat azért jeleztem, mert megvagyok győződve, hogy a német polgártárs tévedhetett is nézetében, s hogy erélyes rendőrségünk bizonyosan intézkedni fog, hogy ezen biztonságot veszélyeztető, kutyák többé ne garázdálkodhassanak. — Igen rendőrségünk intézkedni fog az ügyben. — Advocem rendőrség! Zomborban e tekintetben oly példás rend uralkodik, hogy ezután hozzánk jönnek az összes álladalmak rendőrei, a mintaiskolába. Az itteni rendőrség példás emberszeretete messze vidékben ismeretes és azért nem is bünteti meg, vagy nem górdít akadályokat az oly cselekmények meggátolására minőket a zombori „kofák“ elkövetnek az által, hogy a vidékről jövő élelmi szereket és gyümölcsöt hozó kocsik tulajdonosaitól lefoglalják az árukat, és a nagy közönség kénytelen tőlök csak nem kettős árért megvenni azt, a mit ők elsőkézből már csak pár perccel azelőtt megvettek. Ezen dolog általán ismert, de rendőrségünknek arról úgy látszik még nincs oly nyilvános tudomása, vagy ha van,

akkor csak is a humanismus elvét követi, nehogy a szegény kofák megkárosodjanak a büntetés által, mely reájuk kimérendő volna. — Mi a nagy közönség érdeke? egyesek érdeke irányában?? Ha már eddig mentünk, — mert még eddig nem történt jónak vélem egy kis szerény óhajt ide iktatni: mily jó volna, ha városi rendőrségünk, mint a nagy közönség, és nem az egyes kofák által fizetett közegek azon parancsot kapnák: „Ti rendőrök ügyeljete arra, hogy jövőre egy idegen, gyümölcsök vagy élelmiszert hozó kocsik tulajdonosa sem érintkezhessek eladás dolgában a kofákkal előbb, és csak is azután, midőn a közönségnek alkalom nyílt a vételre, tehát reggeli kilenc óra után.“ — Ekkor piacunk csakugyan olcsóbb lenne. Példa erre más rendes városok!!! Igaz, hogy ekkor az erélyes rendőrségre kígyót, békát kiáltanának a kofák, de mi, a nagy közönség áldanók ez erélyességért.

Az utóbbi vihar alkalmával széttörött ablakok üvegdarabjai felsőpretnül az utcán hevernek, és egy szállási asszony ily üvegdarabba hágván, lábát érzékenyen megsértette. Node örvendjük, mert épen a napokban beszéltem a rendőrség főnökével, és ő anélkül, hogy erre felkértem volna mondta, hogy augustus elsőjétől a fiokjában már készenálló rendőrségi szabá-

erre befizettetett	1875475	frt	41	kr.
maradt hátralék június végével	933369	"	51	"
levonva ebből a fent is kitüntett m. é. hátralékot	842816	"	87 ½	"
marad a f. é. első félévre még fizetendő	90552	"	63 ½	"
kivettett folyó évben és pedig földadóban	2702445	"	20	"
házaadóban	163241	"	—	"
I., II. osztályú kereseti adóban	378881	"	70	"
fényüzési adóban	3574	"	—	"
fegyveradóban	10221	"	—	"
Összesen	3258362	frt	90 ½	kr.

A többi adónemekre is befejeztetett a kivetés, de az összesítés el nem készítettett, annyi azonban már most is mondható, hogy a múlt évhez képest az adóban meglehetősen emelkedés lesz.

A pénzügyminiszter felkérte törvényhozási úton intézkedtetni, hogy a házaadó összeírás ne készítettessék minden évben újra, hanem csakis kiigazítottassék. Továbbá, hogy az adókivető bizottság ne köteleztessék az adóval megrovottak névjegyzékét kifüggeszteni.

Házaadó mentesség 14 engedélyeztetett.

Május hóban 12 község jégkárt szenvedett 5 pedig árvíz, illetőleg földárja által sujtatott. A károk felvétele iránt az intézkedések megtétettek.

A közlekedési miniszter ügykörét illetőleg jelentetik.

E megye területén 1878. évre összeíratott közmunka és pedig 73351 kettős 2330 egyes fogatú igás

lyokat életbe lépteti. E szabályok magukban foglalják a következő intézkedéseket: Felvigyázat különösen a mészárosok által adott hús minősége és a mérték helyessége felett; — éretlen gyümölcs a piacon elárúsítatni nem fog; a tűzrendőri szempontból is üdvös intézkedések történnék, az utcák tisztántartására, az átjárók kiigazítására különös gond fordítatik, orvosrendőri tekintetben pedig mérgek és mérgezszerkek elárúsítására jövőre csakis a gyógytárak hivatvák, az ilyenek a kereskedésekben elkoboztatnak; gazdátlan kutyák kiirtatnak; a vagyonbiztonság tekintetében kidolgozott tervezet pedig ritkítja a párját. Ezek mind oly üdvös intézkedések, melyek ha életbe lépnek, csakugyan a közhelyesséssel fognak találkozni, azért örömmel nézünk elébe.

Most ismét a Ferus és Mariska ügyre térek vissza. Több helyen hallottam ezt is, azt is említeni Mariskának még Ferusnak, — véleményem szerint egyik sem az; de már nyomában vagyok s az egyik a csinos Mariska kilétét bizonyosan megtudom pár nap alatt; s remélem kedves olvasóim, hogy önökkel megismertethetem a csinos szöke Mariskát.

Tréfás Ördög.

és 212223 kézi napszám, melyből önkéntesen megváltatni ajánlatott 12338 kettős, 506 egyes fogatú igás és 35345 kézi napszám. Így tehát természetbeli munkára maradt fenn 61013 kettős, 1824 egyes fogatú igás és 176878 kézi napszám.

A természetbeli közmunkára az utak javítására részben már leszolgáltatott, részben pedig ősszel fog leszolgáltatni.

Közmunka váltásági pénzekben folyó évben be fog folyni 46642 frt.

Hajómalom van:

- a) a Dunán 104 reál, 72 személyes jogú, összesen 176.
b) a Tiszán 73 " 27 " " " " 100.

A közoktatásügyi miniszter ügykörét illetőleg jelentetik.

A szolgabírák és községi előljárók a tanügy állapotáról szóló évnegyedes kimutatásai, különösen a mulasztási rovatok pontos kitöltésére felelősség terhe alatt utasítottak.

A betérjesztett kimutatásokból kitűnt, hogy a tankötelesek nagy száma az iskolát nem látogatja, és hogy a mulasztók szülei nem kellőleg büntetettek. Miért is a községi előljárók ebbeli kötelemük szigorú teljesítésére utasítottak.

Három tanító ellen részben hanyagság, részben erkölestelen viselet miatt, a fegyelmi vizsgálat megindítottak.

A nép és iskolai könyvtárak létesítésére a községek felhívtak és utasítottak, hogy a felvételi és beiratási díjakat e célra fordítsák.

A bekeblezett határörvidéken lévő népiskolák újbóli szervezése sok akadályba ütközik; de azok elhárítása iránt az intézkedések megtétettek.

Azon községek, melyekben a meglevő iskolák száma a tanköteles gyermekek befogadására nem elégséges, új iskolák felállítására utasítottak.

Több felekezeti iskola igen elhanyagolt állapotban lévén „azoknak a törvény követelményeihez képest leendő állapotba tételére az illető felekezeti hatóságokat felhívta.”

A földművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter ügykörét illetőleg jelentetik:

A posták és távirdák állapota rendes volt.

A hasznos háziállatok közt járványos kórok nem mutatkoztak.

Az ártalmas rovarok közül a Tortrix pilleriána nevű szőlőrovar mutatkozott a megye több községében, nagyobb mérvben Kernyaján, de azok pusztítása egész erélylyel foganatosítottván, teljesen kiirtattak.

Palánka, 1878. július 21.

Ma tartá a tovarisovai választó kerület szabad-
elvű pártja értekezletét a képviselőválasztás tárgyában
Tovarisován.

A kerület valamennyi községe képviselteté magát

ez értekezleten. Célja különösen az volt, hogy eddigi képviselőjének Funták Sándornak a választókhöz intézett levele felolvastassék, melyben készségét nyilvánítja beszámolója felett, s erre időt és helyet kitűzteni kér.

Az értekezlet e felett kölcsönös eszmecsere folytán egyetértőleg abban állapodott meg, hogy a beszámolás halasztassék a választást megelőző napra, amikor is programbeszédjével egybefűzve megtarthatja azt. Ez intézkedés főleg az elkésett mezei munka miatt történt így, nehogy a választók munkáiktól elvonassanak. Funták Sándor volt képviselőnknek rövid képviselői időszaka alatt határozott pártállása volt, s ezt választókerületének óhaja s önmeggyőződésével egybehangzólag a kormány támogatására érvényesíté; azért benne e kerület teljesen megbízik, nem követeli tehát, hogy eljárását igazolja, de igenis teljes határozottsággal — a mai értekezleten felvett jegyzőkönyv értelmé szerint — azt óhajtja, hogy jövőben is a Tisza kormányt hazafias és erős kezekkel vezetett intézkedéseiben támogassa.

A beszámolás és programbeszéd tehát Bács m. városban Augusztus 4-én fog megtartatni, melyre a kerület választói a szabadelvű párt részéről hazafiai bizalommal meghívatnak.

—s.

Alakítsunk közkönyvtárákat!

Dacára annak, hogy ily címet használok nem szorítkozom másra, mint a „Zombori városi közkönyvtár“ ismertetésére. Úgy hiszem azonban ez elég lesz arra nézve miszerint kimutassam azoknak szükségességét a közszükségletet illetőleg.

1855. táján alakult egy egyesület Bécsben, mely feladatául tűzte ki a népies irodalmat terjeszteni s ez által a ponyvairodalmat kiszorítani bitortlott helyéből.

A vidéken is számos tagja volt ez egyesületnek, így Zomborban is. Ezen egyesület felszólította a vidéki tagokat, szerveznének a vidéken is népkönyvtárákat és így önállóan is mozdítnák elő az egyesület céljait. Bieliczky Károly kincstári hivatalnok volt ez eszme buzgó apostola Zomborban s már 1857. tavaszán sikerült a könyvtáregyletet megalapítani.

Mint minden kezdet úgy ez is nehéz volt s a novemberben megjelent első jegyzék, csak 302 kötetet mutatott be; az egyesület tagjainak száma 126 volt.

Az akkori uralkodó irány a német volt. Hozzájárult még hogy a könyvek nagy része az említett bécsi egyesület adománya volt s így nem lehet esodálnunk, hogy a könyvtár elején csupa német nyelvű művekből állott. 1858. augusztusban már egy második jegyzék jelent meg, e közben az egyesület alapszabályai meglettek erősítve (1858. májusban) 1859. áprilisban már egy 3-ik jegyzék jelent meg, mely szerint már 1943 kötet 4401 füzetben volt az egyesületi könyvtárban. Azonban az egyesület folyton küzdött még az existencia kérdéssel s ez okból 1859-ben a könyvtárt Zombor váro-

sának adá át, fenntartván a vezetést és kezelést magának. A város helyiséget adott a könyvtárnak, melyet az jelenben is, bár tetemesen nagyobbítva bír. E közben magyar és szláv művekkel is gyarapodott a könyvtár, 1863-ban már az 5-ik jegyzék jelent meg 7320 kötettel, 1865-ben a 6-ik 11033 kötettel, 1870-ben a 7-ik 14247 kötettel, 1875-ben a 8-ik 20093 kötettel, jelenben pedig a könyvtár kerekszámában 21000 kötetet számlál.

Ezen szép eredményt a könyvtáregylet leginkább Bieliczky Károlynak köszöni, ki az egyesület valódi lelke volt és legközelebb történt haláláig mint titkára, pénztárnoka és 1875-ig mint könyvtárnoka működött. Egyúttal példát adott mily eredményeket mutathat fel a társulás, ha az egyesületet szakértő és gondos kezek vezérlik. Igaz, hogy Zombor városa segélyzi szintén az egyesületet, de e pénzbeli segély csakis 3 év óta adatik, 18 éven át az egyesület saját erejére volt utalva.

Jelenben a könyvtár a magyar és idegen jelesb írók műveit majd nem teljesen bírja s kedvező anyagi helyzete folytán évenként több száz kötetet szerezhethet be. A magyar irodalom most már teljesen képviselve van nem csak szépirodalmi, de számos tudományos művel is.

A könyvtárhelyiségében magában nem lesznek kiadva könyvek, hanem a tagok a munkákat olvasás végett hazavihetik. Az egyesület ügyeit a tisztikar és a választmány vezetik.

Van megynkben bizonyára elég község, hol ilyenemű egyesület nincs, de reá nagy szükség lenne. Mert ha hazánkat boldoggá, hatalmassá akarjuk tenni, akkor szellemi téren ép úgy működnünk kell, mint az anyagin, s e végből az irodalom pártolása annak terjesztése minden hazafi kötelessége. Nem akarok Széchenyire, Károlyira utalni, csak a jelenből hozok fel egy példát, midőn egy egyszerű üzletember Csengery szavaira az akadémia nagygyűlésén 10000 frtos alapítványt tett le. Nem anyagi erő, de szellemi fensőbbég által őrizte meg a magyar faj hatalmát itt a többi nép felett, törekedjünk arra, hogy meg is tartsa!

G. P.

Külföldi szemle.

Ez idő szerinti *sajtónk külügyi magatartásáról* kevés jót regisztrálhatunk. Mintha mindannyi pártközeg lenne még a külföld irányában is, csak azt nézi: hogyan értékesítheti a külföld álláspontjait saját pártja népszerűsítésére; és aztán derüire-borura pessimista a kormány ellenében, ha meg is van győződve arról, hogy ő is a kormány helyzetében csak úgy és szerinte teendett; de hát az már más; mert ezt ő teendette *így*.

No már az ilyen hazafiságból egy cseppet sem kérünk, s igen helyeselhetni mind Andrassy, mind Tiszának: hogy bár svaviter in modo, sed fortiter in re, nem a köznapi ösztökélések után indulnak és cselekesznek; hanem Horac-ként megmérve az ellenkező

szeleket is, meggondolt, óvatos lépésekkel haladnak a cél felé, mely végre is nem egyéb mint a lármás pártközegeké, csak hogy a célt és eszközöket nem kötik a nagy harangra.

Eszerint tehát a párt a cél, s nem a haza biztonsága, boldogulása, midőn Andrassy és Tisza külpolitikai enunciacióit mérlegelik.

Vajjon realpolitika ez az illető pártközegek részéről?

Se nem real- se nem érettkorú politika biz ez.

Útjuk Tiszát akkor is, ha külpolitikai nyilatkozatait a külföld is jóváhagyja; mert hát belpolitikájával egy és más tekintetben s pártszempontból nem vagyunk megelégedve.

És Andrassyval nem vagyunk megelégedve; mert nem követ huszár politikát, és nem vág közbe, amig ennek ideje el nem következett.

Ő bevárta míg a körülmények szembeötlőleg kimutatták az orosz önzéstelenség esalfaságait; és most, Európa jóváhagyásával, s a felszabadítandó, de valóban leigázni akart népek előkészített megnyugvásával, a hatalmas Anglia közreműködése mellett, ha lehet, békés rábeszélés — congressus — útján; ha nem, hadi készülétek, mozgósítások és tényekkel is rá bírja az orosz, hogy föltett titkos céljairól, a kelet meghódításáról s így a világ álmodott uralmáról önként lemondjon; mi végből tehát önként az eszközöket is kell hogy felhasználja, mely eszközök közé tartoznak nézetünk szerint: Dalmatiától kezdve egész Erdély végső határáig való hadi állásfoglalásunk. Nemkülönb, ha hogy az actio megindul, az annyira perhorreskált Bosnia, Hercegovina, sőt ha a szükség úgy kívánná — Szerbia elfoglalása is; mert hát csak nem akarhatjuk, hogy ezen tartományokból a megindulandó osztrák-magyar hadsereg háta mögött egy Vendée alakuljon, mely végre is az orosz malmára hajtaná a vizet? És nem akarhatjuk: hogy amig a török birodalom újabb végleges rendezése keresztül megy: időközben Szerbia és Montenegro — egymásnak kezét nyujtva, a köréjük, s nagyobb részben hátuk mögé szorított, s a török gyámoltalanság folytán örökös lázadásban részesített Bosnia és Hercegovinán megosztoszkodva, s végre is egygyé olvadva, mint nagyobb orthodox szlávállam második Piemontkép a mi monarchiánk szlávjaira is vesse szemét, s nekünk ekkép nagyobb veszélyt szerezzen a jövőben. Avagy *mindes* csak *mumus* a pártközegek előtt, mert hát ők Tiszát és Andrassyt tartják legnagyobb ellenségeiknek, kiktől a haza szabadságát féltik?

Elég balga gondolatok ezek! s még is napon-ta olvashatjuk majd nem az összes ellenzéki lapokban: hogy bármit tegyen is e két vezérférő, az mind nem elégti ki a pártközegek vezetőit, mert hát ők azt jobban tudnák megeselekedni; és így naponta a külügy rossz (!) vezetéséből a belügyi állapotok silányságára is következtetnek egyszersmind, s elhitetik gyarlóbb ol-

vasóikkal: hogy ime veszélyben a haza! veszélyben van igen, de nem szabadsága miatt, melyet a magyartól büntetlen nem vehet el semmi kormány, hanem a veszedelmes szomszédások miatt, melyet ha ezúttal saját medrökbe visszaszorítani, európaileg szervezni, s katonailag egy nagyobb szomszédhatalomnak alárendelni nem sikerülend: a veszély mind imminensebb lesz, s végre is az, a fejünk fölé fog nőni.

Azt hisszük az ily s ehhez hasonló gondolatok kissé magukhoz téríthetnék az illető sajtóközegek vezetőit; de hát ők mai napság nem *real-*, hanem *párt-politikát* üznek mindenekfölött, és ebbe annyira szerelmese, hogy nem tudnak tőle megválni; a kikre nagyon is ráillik *Juniusnak* ezen mondata „*Die Aussichten dieser Leute sind zu absurd, um leicht aufgegeben zu werden. Liberale Gemüther stehen der Überzeugung offen, liberale Ansichten sind der Verbesserung fähig. Es giebt Proselyten vom Atheismus, aber keine vom Aberglauben.*“

Különféle.

— **Nyilvános hálaköszönet!** Doctorrá való avatattasom alkalmából nem mulaszthatom el legmélyebb köszönetemet kifejezni *Dr. Sztójkovics Péter* úrnak, a ki főképp ez utolsó évben nagyelküen és hathatósan kisegíteni szíves volt. Grác, 1878. évi július 24-én Podbradszky Vladimir orvos-tudor.

— **s. Eljen Thurszky András képviselőjelölt** hirdetik a piros plakátok. Jól van; csak hogy a mondók vagyunk uraim: ne hirtelenkedjünk s ne igyekezzünk senkit is forceirozni. Ki mellett ma a többség nyilatkozik, a mellett tartson mindenki.

— **s. A külai kerületben** Kármán ellenében megyénk köztisztület és becsületben álló polgárát Mártonffy Károly urat léptették fel.

— **Felhívjuk** a t. olvasóközönség becses figyelmét a képviselő választások alkalmából írt mai vezércikkre.

— **s. A napokban** történt, hogy az orvos rendelele folytán kora sétát tevő tisztos családanyán egy szemtelen a parkban erőszakot akart véghezvinni. Szerencsésjére a nőnek — a kertész legényeivel ép a parkban dolgozgatott, s így segélykiáltására megjelenén — a semmirekellő kereket oldott. Mint halljuk a jó madár már lépre került.

— **nyi.** — A kutyánapok (caniculák) már f. hó 22-ik előestéjén kezdődtek. — Ugyanis vasárnap délután a bajai utcában egy kisebb fajtájú fehér kutya az utcára kionsván több arra menő kisebb nagyobb kutyákat mérgelesen megtámadott s kegyetlenül megmardosott. — Másnap a szomszéd utca egyik udvarában a kacsákban nagy pusztítást tett úgy, hogy az egyiknek fejét — a szó szoros értelmében — leharapta, — egy másikat halálra marcangolt, — a többin kisebb nagyobb sebeket ejtett. — Midőn a megkárosult puskával a gyilkost kereste, szerencsére Dr. Maximovics úrral találkozott, ki azonnal a puskával a kutya felkeresésre indult és constatálta, hogy az igen gyanus. Azonnal küldött a pecér után, ki a gyanus kutyát megfigyelés végett egy zsákban elvitte. — Másnap jelentést tett, hogy a veszettség a kutyán kitört. — Nem volna-e célszerű az utcákon cellogató kutyákat szájkosarakkal ellátatni? Az óvatosság soha sem árt.

Szerkesztői üzenetek.

R. J -nek. Leveled a jövő számban, úgy szintén az apróságok is.

Szabadkára. Mit 2. számú vezércikkünk hozott s mire Peáček Jakab, otthelyi népiskolai igazgató választ írt, mint egy hozzánk írt levél igazolja teljesen igaz s a szabadkaiak közül az ügyyel ismerősek aláírják cikkünket. Egyébként nem akarunk polemikát mert ez utoljára is személyeskedésre vezetne, mitől pe-

dig óvakodunk. A cikk kiadásával egyszerűen jelezni akartuk a viszás állapotokat, melyek javítást igényelnek, innen hogy nevet nem említettünk s innen azután, hogy sokan más személyt gondoltak alatta lappangni.

T. munkatársainkat figyelmeztetjük, hogy a megejtett választásokról miután 5-én mennek végbe — nyitott sürgönyben értesítsék lapunkat, hogy a hírek a 7-iki számban megjelenhessenek.

Betegedési kimutatás Zombor sz. kir. város magánkórházából 1878. I. félévre.

A betegség neve	Maradt mult évről		Felvétetett		elbocsáttatott						Még halt		Haldokolva behozatott		Kórházb. vissza-maradt		Ápolási napok	Megjegyzések.	
	fi	nő	fi	nő	gyógyulva		javulva		gyógyulatlanul		fi	nő	fi	nő	fi	nő			
					fi	nő	fi	nő	fi	nő									
Hörg hurut	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	45	
Tüdőlégdag.	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	14	
Tüdőlob	—	—	6	—	4	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	65	
Tüdögümőkór idült	3	—	5	1	—	—	2	—	—	—	—	6	1	—	—	—	—	298	
Melhártyalob	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	3	
Kerek gyomorfekély	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59	
Gyomorrák	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	27	
Gyomorgöres	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	
Bélhurut idült	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
„ heveny	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	
Hólyaghurut	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7	
Fertőző takár hüvelyben	—	2	—	20	—	14	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	8	486	
„ „ húgycsőben	—	—	4	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80	
Derme	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	6	
Bőrfarkas	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	aggházba áthelyezett
Rüh	—	—	3	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	25	
Gyomorláz	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	
Hasihagymáz	—	—	4	1	3	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	92	
Váltóláz	—	—	7	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	
Bujakóros fekély	2	—	2	8	3	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	3	157
Bujakór általános	—	1	1	2	1	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	212
Iszákosok rezgőre	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Görvélykór	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	59
Téboly	—	—	3	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	95
Ajkrák	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
Húgykő	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Lőtseb kézbe	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Sebek kutyamarás után	—	—	2	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
Lágyrészek lobja	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	37
Alsóárfekély	2	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	211
Csonthártyalob lábon	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	5
Sebek zúzás után, lábon	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	32
Gyarmabeli szaruhártya lob	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aggkór	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Simulans	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Arcorbánc	—	—	4	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	52
	9	4	65	38	47	23	4	—	3	1	14	2	—	—	—	—	6	14	

II. Melléklet:

Sebészeti műtétek:

1. Ajkrák kiirtása plasztikai műtéttel.
2. Oldali kőmetszés, a kivett húgykő törökmogyorónyinagysága, vilsavas, súlya 5-7 gr.
3. Bal gyűrű ujjesonkítás.

M. é. maradt 13 beteg
f. évben felvétetett 103

Ápolási napok száma 2265, mi pénzben 926 frt 10 krt tesz, ezekből befolyt 2 frt 94 kr., a városi tanács meghagyása folytán töröltetett 52 frt. o. é.

Gabnaárak július 26-án 1878.

A hetivásárra körülbelül 1000 métermázsja új buza hozatott, melynek minősége igen különböző volt. — Fele része piros első minőségű, míg a többi részint fakó, részint pedig üszögös vala. Aránylag minőségéhez métermázsója 7 frt 50 krtól 8 frt 30 krig fizetett. Többi gabnaárúkból kevés volt. Z a b minden tudakozódás nélkül, csak névleg 5 frt jegyez. Á r p a többnyire szalmasárga színű, 4 frt 60 kr. — 5 frt. T e n g e r i 5 frt 80 — 6 frtig. Repce hiányzik.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: RADICS GYÖRGY.

HIRDETÉSEK.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására juttatni, hogy fűszer, norinbergi és rövidárú kereskedésemben

PÉCSI BOROKBÓL

palaczkokban bizományi raktárt nyitottam.

1874-ki asztalibor
1874-ki goldbergi
1868-ki burgundi

100 Cntl. 40 kr.
100 Cntl. 50 kr.
50 Cntl. 70 kr.

1874-ki villányi, vörös
1868-ki villányi, risling
1868-ki villányi, cabinet

100 Cntl. 70 kr.
70 Cntl. 70 kr.
50 Cntl. 80 kr.

Szives megrendelésekért esd

AZ ÁRAK KÖVETKEZŐK:

tizteletteljeesen

Az üvegek 8 kron visszaváltatnak.

3-3

ENGEL ADOLF.

EGY NYÁRI ÖLTÖNY
4 frttól 25-ig.

FÉRFI ÖLTÖNY

REGGELI KABÁTOK
8 frttól 24-ig

R A K T Á R.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlani dúsan felszerelt

KÉSZ FÉRFI- ÉS GYERMEK-ÖLTÖNY

RAKTÁROK

valamint minden idényhez megfelelő legdivatosabb, nagy választékú gyapott árú kelméimet.

Megrendelések a legjutányosabb árak mellett fogadtatnak és kívánatra 24 óra alatt elkészítetnek.

Mély tisztelettel

LUSTIG JAKAB.

MENTSIKOF

12 frttól 35-ig.

EGY SZÖVET ÖLTÖNY
10 frttól 35-ig

ŐSZI ÉS TÉLI NADRÁGOK
5 frttól 12-ig.

A raktár létezik főutca LALLOSSEVITS JAKAB úr házában.

3-24

TÉLI KABÁTOK
10 frttól 60-ig.

SCHULHOF KÁROLY ROBERT manchesteri lakos által feltalált
cs. és kir. kizár. szabadalmazott

SOPIANA-SZÁJSZESZ

használati módja:

Vegyítessék egy kávéskanálnyi szájszesz három kávéskanálnyi közönséges vízzel, ezzel öblíttessék a szájür 15-20 másodperczig, s azután fogkefével tisztíttassék a fogaknak úgy külső, mint belső fölülete. Többszöri használat után a sikeres hatás föltünő.

H A T Á S A:

1. A Sopiana-szájszesz a száj- és orrüregnek (odvas avagy műfogak, dohányzás vagy bármilyen más okból eredő) minden büzét nyomtalanul eltávolítja.
2. Erősíti a petyhüdt foghúst és az ingó fogakat, az utóbbiaknak visszaadja természetes fehér színüket, meggátolja a fogköképződését, védi a fogak zománcát és óv a fogfájás ellen.
3. A száj- és orrüreg mindenmely súlyos (skorbutikus) bántalmait gyógyítja, üdíti és pirosítja a foghúst és edzi a nyákhártyákat.
4. A már létező fogfájást eltávolítja, ha a fájó fog és szomszéd fog húsa pár csepp, vízzel nem elegyített szájszeszszel megnedvesítettik.

Megrendelések elfogadtatnak: Dr. Schulhof Adolf, orvos úrnál Budapesten, nagy korona-utca 15. sz. a. és ugyanannál Pécsen, Deák-utca 1. sz. Zomborban HEINDLHOFFER R. kereskedésében.

Egy üvegse ára 1 frt 25 kr. o. é. = 2 1/2 n. b. márka = 3 francs.

Nyomatott Bittermann Nándornál Zomborban, 1878.